

شناسایی ظرفیت‌های بالقوه توسعه رویکرد دیپلماتیک در ورزش ایران با تأکید بر عوامل سازمانی و منابع انسانی

حلیم بردی شرعی^۱ - بهرام قدیمی*^۲ - مهرداد نوربخش^۳

۱. دانشجوی دکتری جامعه‌شناسی ورزشی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران
۲. دانشیار جامعه‌شناسی ورزشی، گروه علوم اجتماعی دانشکده علوم انسانی، واحد علوم و تحقیقات تهران، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران
۳. استاد گروه علوم اجتماعی، دانشکده علوم انسانی، واحد علوم و تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

(تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۵/۲۴، تاریخ تصویب: ۱۴۰۳/۰۷/۲۴)

چکیده

این پژوهش که به دنبال شناسایی ظرفیت‌های بالقوه توسعه رویکرد دیپلماتیک در ورزش کشور با رویکرد عوامل سازمانی و عوامل منابع انسانی است، پژوهشی کاربردی محسوب می‌شود و از روش تحقیق کیفی^۱ با رویکرد استراس و کوربین استفاده شده است. از طریق مصاحبه با ۱۵ نفر از مدیران، صاحب‌نظران، اساتید هیئت علمی در بخش ورزش، کارشناسان قانون‌گذاری و دستگاه دیپلماسی و فعالان حوزه رسانه که به صورت استفاده از روش گلوله برفی و انتخاب خبرگان با حداکثر نوسان انتخاب شدند. با استناد به ویژگی‌های کدهای مورد نظر، این کدها می‌توانند تشکیل‌دهنده مفهوم عوامل سازمانی و عوامل منابع انسانی باشند. فرهنگ سازمانی، جو و محیط سازمان و ساختار سازمان کدهای بخش عوامل سازمانی و همچنین اصلاح قوانین، نقش وضعیت معیشتی بخشی از کدهای عوامل منابع انسانی در یافته‌های تحقیق است. با توجه به محدودیت‌های موجود پیش‌روی دیپلماسی ورزشی در ایران که تحت تأثیر شرایط مختلفی ایجاد شده است، از وضعیت مطلوب و مورد انتظار فاصله دارد. به کارگیری برخی راهبردها، رسیدن به وضعیت مطلوب را میسر می‌سازد و می‌تواند تا حد زیادی پیامدهای مطلوبی را در پی داشته باشد.

واژه‌های کلیدی

دیپلماسی، روش کیفی، عوامل سازمانی، منابع انسانی، ورزش.

* نویسنده مسئول: پست الکترونیکی: dr.b.ghadimi@gmail.com

^۱. Qualitative Research

مقدمه

امروزه ورزش در زندگی معاصر از اهمیت خاصی برخوردار شده است و دنیا شاهد گسترش آن است. هم رشته های ورزشی گسترش پیدا کرده و هم علاقه مندان به ورزش بیشتر شده است. به گونه ای که مسابقات المپیک تقریباً سه و نیم میلیارد بیننده را به خود اختصاص داده است. جامعه نیز از این امر مستثنا نمی باشد. ورزش می تواند در خدمت دیپلماسی برای حل و فصل اختلافات بین کشورها و آغاز و تنظیم روابط جدید نیز قرار گیرد. دیپلماسی پینگ پنگ در دوره ی جنگ سرد از جمله مشهورترین نمونه ها در این زمینه است که به گفت و گوهای پنهانی ایالات متحده و چین در اوایل دهه ی ۱۹۷۰ باز می گردد (۱).

ورزش، فراتر از یک فعالیت تفریحی و جسمانی، به عنوان ابزاری قدرتمند در عرصه سیاست و دیپلماسی مطرح شده است. دیپلماسی ورزشی، به عنوان رویکردی نوین در روابط بین الملل، می تواند نقش مؤثری در ارتقای جایگاه بین المللی یک کشور، تقویت روابط دیپلماتیک و حتی دستیابی به اهداف سیاسی و اقتصادی ایفا کند (۲).

با عنایت به میان بخشی تلقی شدن موضوع دیپلماسی ورزش در علوم ارتباطات، روابط بین الملل، کارکردهای فرهنگی، نظریه های جامعه شناختی، نظریه های ارزشی و نیز روش پژوهش منتخب داده بنیاد، مجموعه ای از نظریات و چارچوب های موجود حسب بررسی ملاحظات و اولویات و انتخاب های بومی مورد بررسی تطبیق و بازآفرینی در راستای تأمین مدل نظری اجرایی بومی ملی مورد توجه واقع شده است (۳). دیپلماسی^۱ هنر و فن اداره سیاست خارجی، تنظیم روابط بین المللی و حل و فصل اختلافات بین المللی با بهره گیری از شیوه های مسالمت آمیز تعریف

می شود. همچنین می توان دیپلماسی را دانش ارتباط میان سیاستمداران و سران کشورهای جهان دانست. به سیاستمداری که در کار دیپلماسی است دیپلمات می گویند و کاری را که به دیپلماسی وابسته است دیپلماتیک می خوانند. اقناع مهم ترین ابزار و دستاورد دیپلماسی است (۴).

با توجه به اهمیت توسعه اقتصادی، ارتقای منزلت بین المللی و تأمین امنیت ملی و با در نظر گرفتن رقابت شدید کشورها برای تحصیل جایگاه مناسب تر، کسب وجهه بهتر در جهان معاصر از جمله مسائل بسیار مهم در هر کشوری است (۵). از سوی دیگر ضرورت هماهنگی سیاست های جاری یک کشور با تلاش های آن در عرصه سیاست خارجی عموماً و دیپلماسی عمومی به طور خاص باعث شده تا بسیاری از کشورها در هنگام اتخاذ هر تصمیمی به تبعات آن در نزد افکار عمومی جهانی توجه کنند و حتی برخی کشورها این مسئله را در اولویت سیاست های خود قرار داده اند. دیپلماسی ورزشی رویکردی است که اخیراً سیاستمداران و دولتمردان دنیا با استفاده از افراد ورزشی و رویدادهای ورزشی به دنبال ایجاد تصویر مطلوبی از کشور خود در بین سازمان ها و دولت های خارجی می باشند (۶).

ارتباط بین دیپلماسی و ورزش متقابل است، هم دیپلماسی در مدیریت ورزشی، برگزاری مسابقات جهانی، کسب میزبانی، شرکت در مسابقات و... تأثیرگذار است و هم ورزش در پیش برد دیپلماسی. کشورهای مختلف از طریق ورزش، با شرکت کردن یا نکردن در مسابقات ورزشی (مانند تحریم المپیک) یا مسابقه دادن یا اجتناب از رقابت با ورزش کاران کشورهای دیگر برخی خواست های سیاسی خود را به نمایش در می آورند. خود کسب میزبانی مسابقات

^۱ Diplomacy

نقش اولیه ورزش در روابط بین‌الملل، نقش یک دیپلماسی عمومی است. یعنی این‌که، ورزش به‌بیان دقیق منافع ملی ثانویه (نظیر قابلیت رؤیت، تجلی ایدئولوژی، رشد جایگاه، مشروعیت)، به امتحان کردن پیش‌قدمی‌ها در روابط خارجی، به رشد و بهبود مبادلات تفاهم فرهنگی و به کاهش پتانسیل برای کشمکش عملی از طریق بروز خصومت‌ها در زمینه‌ای محصور و کنترل‌شده، کمک می‌کند. انگیزه نیل به پایگاه مقبول در جامعه بین‌المللی و تبدیل این پایگاه به مزیت سیاسی، محدود به کشورهای در حال توسعه نیست. کشورهای بلوک شرق، منابع هنگفتی برای کسب موفقیت در رقابت‌های بین‌المللی صرف نموده‌اند. در ایالات متحده آمریکا، موفقیت در ورزش‌های بین‌المللی هدف بسیار جدی محسوب می‌شود، زیرا چه از لحاظ داخلی و چه از لحاظ خارجی این موفقیت به‌عنوان گواه برتری نظام‌های اجتماعی، اقتصادی و سیاسی کشور، تفسیر می‌شود (۹). کسب اعتبار بین‌المللی از جمله مؤلفه‌های اصلی منافع ملی کشورها قلمداد می‌شود. در واقع می‌توان گفت که دولت‌ها از طرق مختلف تلاش می‌کنند که در جامعه بین‌المللی دارای جایگاه و منزلت بالایی بوده و به آن‌ها به‌عنوان کشورهای قابل احترام نگریسته شود. هر چه قدر دولتی بتواند در زمینه‌های مختلف خود را موفق نشان دهد (جلب احترام دیگر دولت‌ها، داشتن سطح توسعه‌ی مطلوب، داشتن روابط خوب و برابر با دیگر دولت‌ها، برخورداری از توان نمایش استقلال و دفاع از خود و رفع تهدیدات خارجی، قرار گرفتن در میان کشورهای موفق و کامیاب، دسترسی به فناوری‌های پیشرفته، برخورداری از توانمندی‌های اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و نظامی و...) بدون تردید دارای اعتبار خواهد بود (۱۰).

با توجه به رشد چشم‌گیر اهمیت دیپلماسی ورزشی و به‌ویژه رویکرد توریسم ورزشی در این زمینه؛ سازمان

ورزشی مهم مانند المپیک نیاز به دیپلماسی بسیار فعال و پیچیده‌ای دارد و نهادهای ورزشی ملی به‌تنهایی قادر به موفقیت در این صحنه نیستند و به یاری دولت‌ها و حکومت‌های محلی‌شان نیازمندند. دیپلماسی انگلستان در حدود دو دهه‌ی اخیر در کسب میزبانی المپیک نمونه مهمی از نقش‌آفرینی دولت‌مردان در این زمینه است (۷). دیپلماسی سنتی در پشت درهای بسته و دور از مردم، رسانه و سر و صدا صورت می‌گیرد. این دیپلماسی در فضایی صورت می‌گیرد که معمولاً بیش از آن جلسه تصمیمات گرفته‌شده‌اند. دیپلماسی عمومی نوین پاسخی به مقتضیات جهان جدید است که در آن مردم و کنشگران جدید جهانی نقش عمده در ساخت هنجارها و قواعد بین‌المللی ایفاء می‌کنند. در حالی که دیپلماسی ورزشی در عمل در حال رشد است، هنوز بحث بر سر اینکه آیا دیپلماسی و ورزش باید با یکدیگر ترکیب شوند یا خیر، ادامه دارد. افزایش درک نظری دیپلماسی ورزشی منجر به افزایش کاربرد عملی و در نتیجه یک رابطه پایدار، بادوام و دائمی بین ورزش و دیپلماسی خواهد شد.

امروزه کارکرد ورزش از فعالیت بدنی یا نقش تفریحی و سرگرمی فراتر رفته، از جنبه‌های مختلف اجتماعی، فرهنگی، اقتصاد و سیاسی در عرصه داخلی و مهمتر از آن در ارتباطات بین‌المللی حائز اهمیت و شایسته توجه شده است. بین‌المللی شدن بسیاری از رشته‌های ورزشی موجب گردیده تا رقابت‌های ورزشی بین‌المللی به میدانی برای پیشبرد و زمینه‌سازی و تحقق اهداف سیاسی و سیاست خارجی کشورها تبدیل شود. با توجه به موقعیت جمهوری اسلامی ایران و شرایط منطقه‌ای و جهانی و از سویی وجود ظرفیت و استعدادها در زمینه ورزش، این دیپلماسی ورزشی می‌تواند در کنار دیپلماسی سیاست خارجی، مهم‌ترین مولفه ارتباطی در سطح جهان قرار گیرد (۸).

دیپلماسی ورزشی از طریق میزبانی رویدادهای بین‌المللی، حضور در رویدادهای بین‌المللی، اعزام مربیان و ورزشکاران، بستر رسانه‌ملی، استفاده از ستارگان و افراد کارآمد ورزشی و عضویت هدفمند در مجامع بین‌المللی ارائه می‌دهد (۱۳).
 چن و همکاران (۲۰۲۴) پژوهشی با عنوان تأثیر دیپلماسی ورزش بر روابط بین‌المللی: مطالعات موردی از رویدادهای جهانی اخیر به انجام رساندند. یافته‌ها حاکی از آن است که دیپلماسی ورزش می‌تواند به بهبود روابط بین‌المللی و تقویت همکاری‌های دیپلماتیک کمک کند. این تأثیرات می‌تواند از طریق ایجاد فرصت‌های جدید برای تعاملات فرهنگی و اجتماعی بین کشورها و همچنین کاهش تنش‌های بین‌المللی و تسهیل گفت‌وگوهای دیپلماتیک تحقق یابد. دیپلماسی ورزش می‌تواند به‌عنوان ابزاری مؤثر در پیشبرد اهداف سیاست خارجی و ارتقا تصویر ملی در عرصه جهانی عمل کند (۱۴).

این و همکاران (۲۰۲۴) پژوهشی با عنوان دیپلماسی ورزش به‌عنوان ابزاری برای تقویت همکاری‌های جهانی: بینش‌هایی از پژوهش‌های اخیر به انجام رساندند. یافته‌ها نشان می‌دهند که دیپلماسی ورزش می‌تواند به تقویت تعاملات بین‌المللی و حل و فصل اختلافات بین کشورها کمک کند. این پژوهش تأکید می‌کند که ورزش می‌تواند به‌عنوان یک پل ارتباطی میان کشورها عمل کند و فرصت‌هایی را برای گفتگو و همکاری در زمینه‌های مختلف فراهم آورد. به‌ویژه در مواقعی که روابط دیپلماتیک رسمی با چالش‌هایی روبه‌رو است، رویدادهای ورزشی می‌توانند به‌عنوان یک فضای بی‌طرف برای مذاکره و تفاهم عمل کنند (۱۵).

گردشگری جهانی^۱ WTO اعلام کرده است که گردشگری ورزشی اکنون به یک بازار بالنده تبدیل شده‌است. در واقع در طول ۲۰ سال اخیر، منافع در ورزش خصوصاً حوادث ورزشی برگزیده رشد بسیار محسوسی داشته است. بر اساس پیش‌بینی همین سازمان در سال‌های آتی سهم قابل توجهی از مشاغل جهان مربوط به صنعت گردشگری خواهد بود (۱۱). طبق آمار چند سال پیش گردشگری ورزشی با رشد سریع و چشم‌گیر خود توانست ۱۳ درصد از درآمد کل صنعت گردشگری بین‌المللی در جهان را به خود اختصاص دهد و درآمد حاصله را به رقم ۶۰۰ میلیارد دلار نزدیک کند تحقیقات بسیار کمی در حوزه دیپلماسی ورزشی صورت گرفته است. باران چشمه و همکاران (۱۳۹۹) به تدوین چارچوب توسعه دیپلماسی ورزش نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران پرداختند. نظریه پیشنهادی محققین بدین صورت تعیین گردید که اهمیت بخشی به توسعه دیپلماسی ورزش نظامیان به‌عنوان ابزاری جهت تقویت دیپلماسی نظامی در سایر حوزه‌های مأموریت نیروهای مسلح و به‌تبع آن توسعه دیپلماسی عمومی جمهوری اسلامی ایران؛ در نهایت پیشنهاد می‌شود نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران در جهت تقویت حوزه‌های مأموریت خود به دیپلماسی ورزشی توجه ویژه داشته‌باشند (۱۲). جوادی‌پور و همکاران (۱۳۹۸) به بررسی نقش ورزش و توسعه دیپلماسی ورزشی در پیشبرد سیاست‌های فرهنگی- اجتماعی و روابط خارجی جمهوری اسلامی ایران پرداختند نتایج این تحقیق چالش‌ها و ضعف‌های مختلف شامل نبود خط‌مشی‌های روشن و شفاف، نداشتن آگاهی و دانش لازم در این زمینه، عدم شناخت ظرفیت‌های بالقوه دیپلماسی فرهنگی ورزشی را مشخص می‌کند و پیشنهادها و اقداماتی را در زمینه تحقق اهداف

^۱. World Trade Organization

تأکید بر عوامل سازمانی و منابع انسانی، به بررسی عوامل مؤثر در این حوزه می‌پردازد. این مطالعه به دنبال این است که ببیند چه شاخص‌هایی است که بتوانند به بهبود عملکرد دیپلماسی ورزش کشور کمک کنند و نقش مؤثری در پیشبرد اهداف کلان سیاست‌های نظام ایفا نمایند؟

روش‌شناسی پژوهش

این پژوهش که به دنبال تبیین ظرفیت‌های بالقوه توسعه رویکرد دیپلماتیک در ورزش کشور با رویکرد عوامل سازمانی و عوامل منابع انسانی است، پژوهشی بنیادی محسوب می‌شود. در پژوهش حاضر از روش تحقیق کیفی^۱ با رویکرد نظریه برخاسته از داده‌ها به روش استراوس و کوربین (۱۹۹۰) استفاده شده است. رهیافت کیفی در نظریه داده‌بنیاد این امکان را برای پژوهشگر فراهم می‌کند تا با بررسی داده‌های گردآوری شده آنها را تبدیل به مفاهیم، مقولات و در نهایت الگوهای پارادایم کند. در روش فوق، تئوری از درون داده‌ها بیرون می‌آید؛ این بدان معنی نیست که تمامی مراحل آن جدا از هم و منفصل اجرا می‌شود بلکه در این روش تمامی مراحل جمع‌آوری داده‌ها، تحلیل داده‌ها و ساخت تئوری به‌عنوان رهیافتی منسجم و متقابلاً مرتبط دیده می‌شوند و حالت دورانی دارد. نظریه داده‌بنیاد با ایده‌های اولیه راجع به یک سؤال تحقیق شروع شده و به تولید گزارش راجع به نتایج ختم می‌شود. این نظریه یک روش نظام‌مند و کیفی است که در سطح مفهومی، یک عمل، فرایند یا عکس‌العمل را در رابطه با یک موضوع واقعی تشریح می‌کند. این تشریح از دیدگاه مشارکت‌کنندگان در پژوهش، توسعه می‌یابد.

جامعه تحقیق، شامل اساتید دانشگاه متخصص در حوزه دیپلماسی و ورزش، مدیران و مسئولین رده بالای ورزش

خبیری و همکاران (۱۳۹۸) به بررسی دیپلماسی ورزشی: ایجاب و تهدید یک مفهوم راهبردی سیاسی پرداختند. عمده‌ترین یافته‌های پژوهش، ۱۵ ابزار برآمده از تجارب زیسته و عینی در قلمرو دیپلماسی ورزشی هستند که می‌توان از این ابزارها برای پیشبرد توسعه، اعمال قدرت نرم، ایجاد محملی برای گفتگو و همگرایی در جوامع چند فرهنگی و ارتقای روابط صلح‌آمیز میان دولت‌ها بهره گرفت (۱۶).

در ایران، دیپلماسی ورزش به‌عنوان بخشی از سیاست‌های کلان کشور، با هدف ارتقا جایگاه بین‌المللی و تأمین منافع ملی، همواره مورد توجه بوده است. با توجه به سیاست‌های نظام جمهوری اسلامی ایران که بر توسعه روابط فرهنگی و ارتقا هویت اسلامی-ایرانی در عرصه بین‌المللی تأکید دارد، دیپلماسی ورزش می‌تواند نقش کلیدی در تحقق این اهداف ایفا کند. به‌ویژه، ورزش به‌عنوان یک وسیله مؤثر در تعاملات فرهنگی و ترویج ارزش‌های مشترک، می‌تواند به تقویت پیوندهای فرهنگی و سیاسی با سایر کشورها کمک کند (۱۷). لذا برای تحقق اهداف سیاست‌های نظام در حوزه دیپلماسی ورزش، لازم است که شاخص‌های کاربردی و علمی در این حوزه تدوین و مورد استفاده قرار گیرد. این شاخص‌ها می‌توانند به‌عنوان ابزاری برای ارزیابی و بهبود عملکرد دیپلماسی ورزش در راستای سیاست‌های کلان کشور مورد استفاده قرار گیرند. تدوین چنین شاخص‌هایی نیازمند بررسی جامع و علمی از تجربه‌های موفق در این حوزه، شناسایی چالش‌ها و فرصت‌های موجود، و تحلیل دقیق از نیازهای ملی و بین‌المللی است.

در این راستا، پژوهش حاضر با هدف شناسایی ظرفیت‌های بالقوه توسعه رویکرد دیپلماتیک در ورزش ایران با

^۱. Qualitative Research

به‌کارگیری دیپلماسی ورزشی، در مرحله بعدی با در دست داشتن فهرست مقدماتی مذکور (به‌عنوان ابزار اولیه جمع‌آوری داده‌ها) به اجرای مصاحبه‌های کیفی با افراد کارآمد آگاه از موضوع پژوهش پرداخته شد. فرایند کدگذاری شامل سه مرحله، کدگذاری باز، کدگذاری محوری و کدگذاری گزینشی یا انتخابی است.

چون الگوی تحقیق از روش کیفی حاصل شد در این بخش به بررسی روایی و پایایی در تحقیقات کیفی می‌پردازیم. بررسی و مقایسه مکرر داده‌ها، خود به تأیید و افزایش روایی آنها کمک می‌کند. یکی از انتقاداتی که به روش کیفی وارد شده‌است این است که به‌دلیل هدفمند بودن یا کم‌حجم بودن نمونه‌گیری نتایج آن قابلیت تعمیم آماری ندارد. یعنی این‌که مفاهیم یا سازه‌های نظریه قادر باشند وضعیتی را که نظریه برای آن طراحی شده‌است را توصیف نموده و توضیح دهند (پیتنی و پارکر، ۲۰۰۹). احتمال کمی وجود دارد که دو نفر بتوانند به نظریه واحد برسند. با این حال عدم تکرارپذیری، انتقاد واردی به گراندتئوری نیست، زیرا هدف نظریه‌پردازی ایجاد یک منظر و دیدگاه جدید نسبت به یک وضعیت است.

کشور با تجربه بیش از ۵ سال می‌باشند. ابتدا مصاحبه‌شوندگان به‌طورکلی در جریان موضوع مصاحبه قرار گرفتند و سپس به‌بیان نظرات و دیدگاه‌های خود درباره سؤالات مصاحبه پرداختند. نمونه‌گیری در این پژوهش، نمونه‌گیری نظری است. در پژوهش حاضر ۱۵ منبع (مصاحبه‌شونده) مطابق با تعریف عملیاتی پژوهش مورد بررسی و تحلیل قرار گرفتند. در حقیقت منابع تحقیق را افراد کارآمد علمی ورزشی، و وزارت ورزش و جوانان تشکیل می‌دهند. ابتدا مصاحبه‌شوندگان به‌طورکلی در جریان موضوع مصاحبه قرار گرفتند و سپس به‌بیان نظرات و دیدگاه‌های خود درباره سؤالات مصاحبه پرداختند همچنین در زمان انجام مصاحبه‌ها نیز سعی گردید با استفاده از نظر مصاحبه‌شوندگان، تعداد دیگری به لیست مصاحبه‌ها اضافه کردند تا بر غنای کار افزوده گردد. مطابق با نظر صاحبان نظریه داده‌بنیاد، نمونه‌گیری نظری، «هیچ داده بیشتری یافت نمی‌شود که پژوهشگر به‌وسیله آن بتواند ویژگی‌های مقوله را رشد دهد و از لحاظ تجربی اطمینان حاصل می‌کند که مقوله‌ها به کفایت رسیده‌اند» و تا زمانی که مقوله‌ها به کفایت نظری برسند ادامه می‌یابد. گردآوری اطلاعات موردنیاز، یکی از مراحل اصلی تحقیق است و به‌دلیل اهمیت آن، گاه به‌اشتباه، روش‌های گردآوری اطلاعات را روش‌های تحقیق می‌نامند. مرحله گردآوری اطلاعات آغاز فرایندی است که طی آن محقق یافته‌های میدانی و کتابخانه‌ای را جمع‌آوری می‌کند و سپس به طبقه‌بندی و تحلیل آن می‌پردازد و سؤالات تدوین شده خود را مورد ارزیابی قرار می‌دهد.

پس از بررسی وضعیت موجود، بررسی وضعیت در بعضی کشورهای خارجی و مروری بر مبانی نظری و پیشینه موضوع، فهرستی مقدماتی از مؤلفه‌های اثرگذار بر

¹ Pitney and Parker

جدول ۱. روایی درونی و بیرونی، پایایی و عینیت

پژوهش کمی	پژوهش کیفی	شیوه‌های اطمینان از کیفیت
روایی درونی	مقبولیت ^۱	چک کردن اعضا، درگیر شدن طولانی مدت در میدان، چندجانبه نگری داده‌ها
روایی بیرونی	انتقال پذیری ^۲	وصف مفصل محیط و شرکت کنندگان
عینیت	تأیید پذیری ^۳	بازرسی و انعکاسی بودن
پایایی	قابلیت اطمینان	بازرسی، مستندسازی پژوهشگر در خصوص داده‌ها، روش‌ها و تصمیمات چندجانبه نگری پژوهشگر

نگذارد به منظور افزایش روایی داخلی اقدام گردید. ضمناً پس از انجام هر مصاحبه الگوی به دست آمده در آن مرحله ارائه می‌شد و در صورتی که مصاحبه‌شونده نکاتی را نسبت به مدل داشت مورد بحث قرار می‌داد. این کار پس از مصاحبه انجام می‌شد تا مصاحبه خالی از هرگونه پیش‌فرض و جهت‌گیری انجام شود. فرایند انجام مصاحبه و کدگذاری و استخراج تئوری چندین ماه طول کشید و محقق خود به طور کامل درگیر موضوع بود.

همچنین برای روایی تحقیق، داده‌ها و یافته‌های روش کیفی باید قابل پذیرش و قابل اعتماد باشند و این در گرو جمع‌آوری داده‌های حقیقی است.

روایی درونی از طریق ارائه نتایج به دست آمده به آزمون‌شوندگان (مشارکت‌کنندگان در تحقیق) انجام می‌گیرد. اگر آنها نیز یافته‌ها را مورد تأیید قرار دهند، می‌توان نسبت به روایی تحقیق بیشتر مطمئن گردید. در این تحقیق ارائه بازخورد به آزمون‌شوندگان و قراردادن آنها در مسیر تحقیق به طوری که بر نحوه پاسخ‌گویی آنها تأثیر

جدول ۲. روش‌های افزایش مقبولیت تحقیق

روش‌های افزایش مقبولیت تحقیق کیفی	نحوه اجرا در تحقیق حاضر
منابع داده متعدد	انتخاب افراد نمونه از اقشار مختلف درگیر در ورزش همگانی و حمایت مالی از آن (با تأیید گروه تحقیق) و استفاده از منابع مکتوب و معتبر
تحلیل گران متعدد	مشارکت همکاران تحقیق و افراد با تجربه در تحقیق کیفی (با توجه به پیشینه پژوهش آنها) در روند انجام مصاحبه‌ها و تحلیل داده‌ها
روش‌های متعدد	استفاده از روش‌های مصاحبه، کتابخانه و جستجو در اینترنت در طول تحقیق برای جمع‌آوری حداکثر داده‌ها

بخش از روایی تحقیق را نیز تأمین کرد که در این پژوهش با مرور متعدد مصاحبه‌ها و استخراج حداکثری و غیر تکراری مطالب سعی بر اجرای این توصیه شد. در این مطالعه نیز انتقال پذیری، جایگزین مفهوم روایی بیرونی است. پس از بررسی وضعیت موجود، بررسی وضعیت در بعضی

انتقال پذیری نتایج پژوهش نشانگر تعمیم پذیری نتایج حاصله به سایر گروه‌ها و محیط‌های مشابه است. هر چند پیتنی و پارکر (۲۰۰۹) اعتقاد دارند که این امر خارج از توانایی پژوهشگر کیفی است، اما می‌توان با استخراج و ارائه حداکثری داده‌ها (تا جایی که ممکن باشد) تا حدودی این

1. Credibility

2. Transferability

3. Dependability

از نرم‌افزار تحلیل داده‌های کیفی مکس کیودا^۱ استفاده گردید.

یافته‌ها

ویژگی‌های عمومی نمونه‌های مورد مطالعه در این تحقیق بررسی می‌گردد، این ویژگی‌ها در قالب متغیرهای جنسیت، سن، مدرک تحصیلی و سابقه کاری قرار دارد.

کشورهای خارجی و مروری بر مبانی نظری و پیشینه موضوع، فهرستی مقدماتی از مؤلفه‌های اثرگذار بر به‌کارگیری دیپلماسی ورزشی، در مرحله بعدی با در دست داشتن فهرست مقدماتی مذکور (به‌عنوان ابزار اولیه جمع‌آوری داده‌ها) به اجرای مصاحبه‌های کیفی با افراد کارآمد آگاه از موضوع پژوهش پرداخته شد و بر اساس اطلاعات جمع‌آوری شده مستخرج شد. برای تحلیل داده‌ها

جدول ۳. ویژگی‌های دموگرافی مصاحبه‌شوندگان بخش کیفی

جمع کل		
درصد	تعداد	
۴۰	۶	زن
۶۰	۹	مرد
۳۳/۳۳	۵	کمتر از ۱۵ سال
۲۶/۶۶	۴	۱۵-۲۰ سال
۲۶/۶۶	۴	۲۱-۲۵ سال
۱۳/۳۵	۲	بیش از ۲۵ سال
۳۳/۳۳	۵	کمتر از ۳۵ سال
۳۳/۳۳	۵	۳۵-۴۰ سال
۲۰	۳	۴۰-۴۵ سال
۱۳/۳۴	۲	بیش از ۴۵ سال
۴۶/۶۶	۷	دکتری
۲۰	۳	دانشجوی دکتری
۳۳/۳۴	۵	کارشناس ارشد

در این فرایند مقوله‌ها به زیرمقوله‌ها و پیوند دادن مقوله‌ها در سطح ویژگی‌ها و ابعاد در دستور کار قرار می‌گیرد. این کدگذاری، به این دلیل محوری نامیده شده است که کدگذاری حول یک مقوله تحقیق می‌یابد. در این مرحله، محقق، یک مقوله مرحله کدگذاری باز را انتخاب

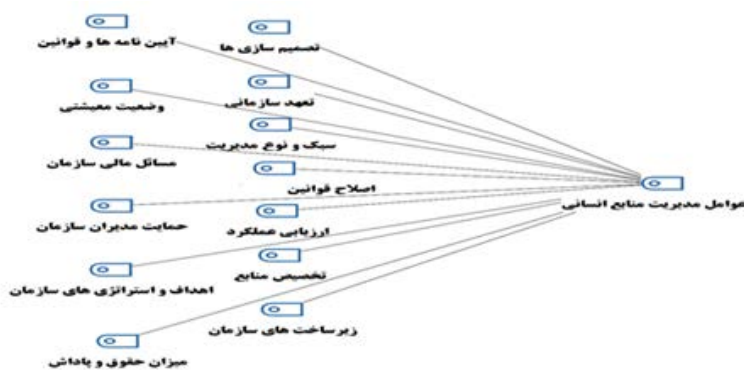
پژوهشگر در مرحله کدگذاری باز به کدگذاری بر اساس پاراگراف از تمام مصاحبه‌های انجام شده پرداخت و بعد از ادغام و ترکیب کدهای مشابه و حذف موارد تکراری یا مبهم، تعداد ۱۶ مفهوم اولیه را برای عوامل سازمانی و عوامل منابع انسانی استخراج نمود.

^۱. Maxquda 2020

کرده و آن را در مرکز فرایندی که در حال بررسی آن است قرار می‌دهد و سپس، دیگر مقوله‌ها را به آن ربط می‌دهد.

جدول ۴. کدگذاری محوری مفهوم عوامل منابع انسانی

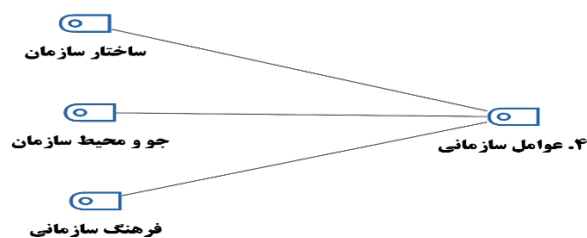
کدهای باز	کدگذاری محوری
۱	اصلاح قوانین
۲	نقش وضعیت معیشتی
۳	میزان حقوق و پاداش
۴	تعهد سازمانی
۵	اهداف و استراتژی‌های سازمان
۶	ارزیابی عملکرد (بازخورد)
۷	حمایت مدیران سازمان
۸	مسائل مالی سازمان
۹	آیین‌نامه‌ها و قوانین
۱۰	زیرساخت‌های سازمان
۱۱	تخصیص منابع
۱۲	سبک و نوع مدیریت (اولویت‌دهی)
۱۳	تصمیم‌سازی‌ها

نمودار ۱. کدگذاری محوری عوامل منابع انسانی

جدول ۵. کدگذاری محوری مفهوم عوامل سازمانی

کدهای باز	کدگذاری محوری
۱	فرهنگ سازمانی
۲	جو و محیط سازمان
۳	ساختار سازمان

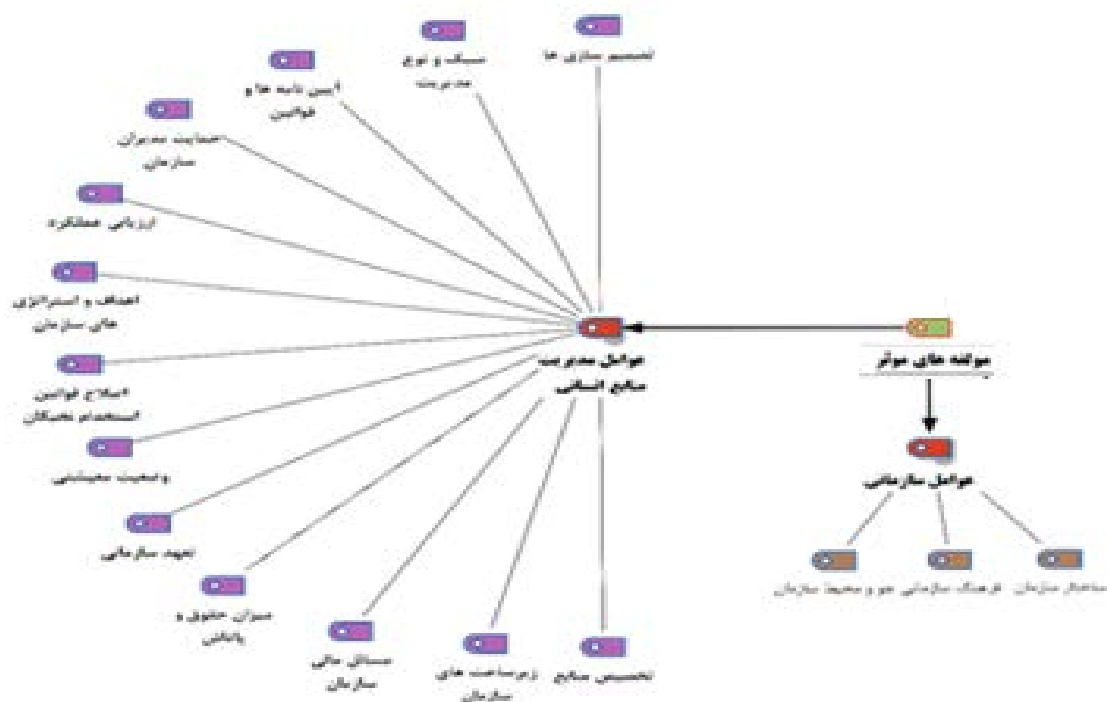
نمودار ۲. کدگذاری محوری مقوله عوامل سازمانی

تحلیل کلی صورت می‌گیرد. در این مرحله همچنین به سؤالات تحقیق پاسخ داده می‌شود.

پرسش اصلی تحقیق: تبیین ظرفیت‌های بالقوه توسعه رویکرد دیپلماتیک در ورزش کشور با رویکرد عوامل سازمانی و منابع انسانی چه نتیجه‌ای را نشان می‌دهد؟

با استناد به ویژگی‌های کدهای موردنظر این کدها می‌توانند تشکیل‌دهنده مفهوم عوامل سازمانی باشند.

در این مرحله، کدگذاری محوری صورت می‌گیرد. در این فرایند شرایط مختلفی (طبقات) که در مرحله کدگذاری محوری بیان شده‌است، با هم ادغام می‌شوند و تجزیه و

نمودار ۳. مؤلفه‌های عوامل سازمانی و منابع انسانی در به‌کارگیری دیپلماسی ورزشی

ابعاد و مؤلفه‌ها

نمودار ۴. اهمیت ابعاد و مؤلفه‌های مؤثر مدل به‌کارگیری دیپلماسی

بحث و نتیجه‌گیری

یافته‌ها نشان داد در محور ابعاد و مؤلفه‌ها دو مقوله تأثیرگذار شامل عوامل منابع انسانی و عوامل سازمانی وجود دارند. این نتایج با یافته‌های تحقیقات باران چشمه (۱۳۹۹)، پیمان‌فر (۱۳۹۸)، جوادی‌پور (۱۳۹۸)، خبیری (۱۳۹۸)، بخشی‌چناری (۱۳۹۸)، در این بخش همخوان است (۱۳ و ۱۴ و ۱۸ و ۱). اصلاح قوانین، نقش وضعیت معیشتی، میزان حقوق و پاداش، تعهد سازمانی، اهداف و استراتژی‌های سازمان، ارزیابی عملکرد (بازخورد)، حمایت مدیران سازمان، مسائل مالی سازمان، آیین‌نامه‌ها و قوانین، زیرساخت‌های سازمان، تخصیص منابع، سبک و نوع مدیریت (اولویت‌دهی) و تصمیم‌سازی‌ها جزء کدهای بخش منابع انسانی و فرهنگ سازمانی، جو و محیط سازمان و ساختار سازمان کدهای بخش عوامل سازمانی شناسایی شدند. سازمان‌ها بایستی با تدوین برنامه‌های همه‌جانبه در جهت اصلاح و بهبود قوانین و آیین‌نامه‌های استخدامی، ایجاد محیط‌های فعال و پویا برای منابع انسانی، ایجاد زمینه‌های رشد و خلاقیت و نوآوری و ایجاد انگیزه قوی، اصلاح ساختار سازمان‌ها و بهبود شرایط سیاسی، شرایط

استخدام و به‌کارگیری را فراهم آورند و از ظرفیت‌ها و پتانسیل این افراد در جهت رشد و پیشرفت ورزش کشور بهره ببرند. افراد حاضر و فعال در حوزه دیپلماسی ورزشی، از جمله اجزای مهم هر جامعه‌اند که عملکرد آنها کل نظام اجتماعی، سیاسی، فرهنگی، اقتصادی، ورزشی و... کشور را تحت تأثیر قرار داده و عدم به‌کارگیری و بهره‌برداری صحیح از این قشر، باعث وارد ساختن لطمات جبران‌ناپذیر به کشورها می‌شود. رفع موانع فعالیت‌های دیپلماتیک ورزشی، افزایش ظرفیت اجتماعی، فرصت‌سازی بر اساس اصول عدالت و انصاف، مدیریت هدفمند و جلوگیری از خروج افراد مؤثر در این حوزه از جمله موارد حائز اهمیت است. محققین در تحقیقات مشابه عنوان داشته‌اند در کشورهایی که از سرمایه انسانی بیشتری برخوردارند مهاجرت افراد متبحر در این حوزه بیشتر صورت می‌گیرد. ایجاد انگیزه قوی برای ماندن، مهم‌ترین سیاست بلندمدت و اساسی برای پیشگیری از مهاجرت گسترده این گروه از نیروهای انسانی متخصص از کشورها است. تحقق این اهداف برای ورزش کشور، پیشرفت و بالندگی به‌همراه خواهد داشت و ورزش کشور می‌تواند در عرصه‌های بین‌المللی دیپلماسی ورزشی

فرهنگ عمومی سازمان‌ها که سبب افزایش تولید ملی و برخورداری از دانش پیشرفته این گروه در سازمان‌ها می‌شود. در این مطالعه از تئوری داده‌بنیاد استفاده شد که محصول نهایی آن نظریه زمینه‌ای برخاسته از داده‌ها بود، با این حال راهبرد مورد استفاده امکان آزمون این نظریه را در اختیار گذاشت. بر این اساس پیشنهاد می‌شود در مطالعات آتی، این مدل با استفاده از راهبردهای کمی آزمون شود تا اعتبار آن افزایش یابد. همچنین، از آنجایی که افراد مؤثر در حوزه دیپلماسی ورزشی سرمایه‌های کشور محسوب می‌شوند و سازمان‌ها می‌توانند از ظرفیت‌های آنها استفاده کنند، پیشنهاد می‌شود مطالعه‌ای در مورد مهاجرت افراد مؤثر در حوزه دیپلماسی ورزشی در سیستم ورزش کشور انجام شود.

سازمان ورزشی با ارزش، سازمانی است که کارکنان دوره دیده در حوزه دیپلماسی ورزشی در اختیار داشته باشد. چنین کارکنانی، از خلاقیت، نوآوری، تعهد، وجدان کاری، کنجکاوی، پشتکار و درستکاری برخوردارند و علاوه بر پیشرفت خود، برای پیشرفت دیگر افراد سازمان اهمیت قایل هستند و با تسهیم دانش خود و ارائه راه‌حل‌های کاربردی، سازمان خود را به سوی پیشرفت هدایت می‌کنند؛ بنابراین، ابتدا باید شرایط مساعدی برای افراد فعال در این حوزه ایجاد کرد، زیرا اگر شرایط در کشور بهبود یابد، از عدم حضور این افراد جلوگیری می‌شود.

در جایگاه‌های برتر قرار گیرد. سیاست‌گذاری و تدوین استراتژی‌ها، گسترش خلاقیت و ابتکار در سازمان، جلوگیری از خروج و درنهایت رشد و توسعه ورزش کشور می‌شود و در بعد فردی سبب تأمین معیشت احساس رضایت فردی، احساس هویت داشتن، احساس مهم بودن و ارزش‌آفرینی می‌شود. سازمان‌ها به‌عنوان یک ساختار فیزیکی تلقی می‌شوند و آنچه به این موجودیت فیزیکی، هویت و ارزش می‌بخشد، نیروی انسانی است که به‌عنوان کارمند و مدیر در آن مشغول به کار هستند. به همین دلیل موجب ایجاد ارزش افزوده برای سازمان می‌شوند. سازمان‌ها به‌عنوان یک ساختار فیزیکی تلقی می‌شوند و آنچه به این موجودیت فیزیکی، هویت و ارزش می‌بخشد، نیروی انسانی است که به‌عنوان کارمند و مدیر در آن مشغول به کار هستند. به همین دلیل، موجب ایجاد ارزش افزوده برای سازمان شده و آن را تبدیل به برند و نامی معتبر می‌کنند. در یک نظام کارآمد و اثربخش، نیروی انسانی به‌عنوان مهم‌ترین و اساسی‌ترین عامل بین تمام عوامل نظام اداری و سازمانی است. باتوجه به اهمیت موضوع، برنامه‌های ذیل جهت حفظ و به‌کارگیری دیپلماسی ورزشی به‌منظور تقویت و ارتقا سازمان‌های ورزشی و توسعه ورزش کشور پیشنهاد می‌گردد با توجه به اینکه یکی از موانع به‌کارگیری دیپلماسی ورزشی، عوامل مدیریتی است، با مشارکت مؤثر افراد صاحب‌نظر در تصمیم‌سازی‌های مهم کشور جهت دستیابی به اهداف کلان و ایجاد محیطی مناسب برای بهره‌برداری بهینه از ظرفیت‌ها و پتانسیل علمی ورزشی و تفویض اختیارات به آنها، سازمان‌ها بتوانند به اهداف کلان خود دست پیدا کنند. یکی دیگر از موانع عوامل فردی است در نتیجه با تکریم و تقویت دیپلماسی ورزشی کشور، ایجاد انگیزه در افراد مؤثر در حوزه دیپلماسی ورزشی برای یادگیری و بروز کردن اطلاعات فردی، ایجاد محیط‌هایی برای تسهیم دانش و ارتقای سرمایه اجتماعی و ارتقای

References

1. Bakhshi Chenari, A. Godarzi, M. Sajadi, SN. Jalali Farahani, M(2019). The Role of Sport Diplomacy in Foreign Policy of Islamic Republic of Iran . 3 2019; 7 (26) :21-36 (In Persian)
2. Mousavi Gargari, S. S., Banar, N., & Shafiee, S. (2023). Designing the Model of Factors Affecting on Promotion of Sports Diplomacy of Iran. *Sport Management Studies*, 14(76), 75-104. doi: 10.22089/smrj.2021.9718.3249(In Persian)
3. Ghaderi Kangavari, R. (2020). Diplomacy of Movements and the Foreign Policy of the Islamic Republic of Iran: Roadmap and Forthcoming Problems. *Security Horizons*, 13(48), 163-202. (In Persian)
4. Murray, S., & Pigman, G. A. (2014). Mapping the relationship between international sport and diplomacy. *Sport in Society*, 17(9), 1098-1118.
5. Afshar, M. M., Barzegar, K., & Kiani, D. (2020). Identify the Cyberspace Megatrend Affecting the Future of Public Diplomacy (with Structural Analysis Approach, Interaction). *Strategy*, 29(1), 97-129. (In Persian)
6. Javadi, R., Modarres, M., Ghorbani Sheikh Nashin, A., & Mohammad Alipour, F. (2020). The Role of Water Diplomacy and International Water Institutions in Conflicts settlement in the Basin International Nile. *The Fundamental and Applied Studies of the Islamic World*, 2(4), 75-100. (In Persian)
7. Taheri S M, Mottaqi H. The Role and Position of Cultural Diplomacy in Securing the IRI's National Interests. *Scientific Quarterly Journal of Islamic Revolution Studies* 2020; 17 (60) :155-176(In Persian)
8. Shirazi A. Explaining the Ontological Foundations of an Islamic Diplomacy and Re-Reading the Principles Thereof. *Scientific Quarterly Journal of Islamic Revolution Studies* 2020; 17 (61) :91-110(In Persian)
9. Ghoreishy, S. Z., Mianabadi, H., & Mousavi Shafae, S. M. (2019). The Role of Power in Water Diplomacy. *Iran-Water Resources Research*, 15(2), 242-264. (In Persian)
10. Seyyed Ali Mahmoudi; Hamed Hekmat Ara. "Water Diplomacy and Water Disputes in the Central Asian Region", *Central Eurasia Studies*, 12, 1, 2019, 199-218. doi: 10.22059/jcep.2019.266226.449797(In Persian)
11. Dousti A, Saboonchi R, Shariati Feizabadi M. Thematic Analysis of Sport Diplomacy in Development of International Relations . 3 2020; 7 (27) :131-146(In Persian)
12. Baran Cheshmeh M A, Safania A M, Bagherian Farahabadi M, Naqshbandi S. Compilation Framework of Sport Diplomacy Development in Islamic Republic of Iran Armed Forces. *JRSM* 2020; 10 (20) :174-202(In Persian)
13. Javadipour, M., & rasekh, N. (2019). The Role of Sport and Sport Diplomacy Development in Advancing Sociocultural Policies and Foreign Relations of the Islamic Republic of Iran. *Sport Management Journal*, 11(2), 219-234. doi: 10.22059/jsm.2017.235086.1860(In Persian)
14. Chen, X., & Zhao, L. (2024). The Influence of Sports Diplomacy on International Relations: Case Studies from Recent Global Events .*International Relations Review*, 46(2), 145-162.

15. Nguyen, T., & Lee, S. (2024). Sports Diplomacy as a Tool for Enhancing Global Cooperation: Insights from Recent Research .*Diplomacy & Policy Review*, 15(1), 88-105.
16. Khabiri, M., & Fattahi Zadeh, A. (2019). Sports Diplomacy: Acceptance and Encompassing of A Political Strategic Concept. *Strategic Studies on Youth and Sports*, 18(43), 143-164. (In Persian)
17. Matviyenko, V. M., & Gryshuk, R. Y. (2024). SPORTS DIPLOMACY AND SOFT POWER: ANALYSIS AND PROSPECTS OF APPLICATION OF WORLD PRACTICES FOR UKRAINE. *Actual Problems of International Relations*, 1(159), 65-71.
18. peymanfar, M., elahi, A., Sajjadpour, S. M. K., & Hamidi, M. (2019). Assessment of Sports Diplomacy of the Islamic Republic of Iran Using the TOPSIS Model. *Socio-Cultural Strategy*, 8(3), 163-178. (In Persian)

Identification of the potential capacities for developing the diplomatic approach in the country's sport with the approach of organizational factors and human resource

Halim Berdi Sharei ¹- Bahram Ghadimi* ²- Mehrdad Navabakhsh ³

1.Ph.D. Student of Sport Management, Department of Sociology, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran 2. Associate professor of Sports Sociology, Department of Social Sciences, Faculty of Humanities, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran 3. Professor, Department of Social Sciences, Faculty of Humanities, Science and Research Branch, Islamic Azad University, Tehran, Iran

(Received:2024/08/14; Accepted:2024/10/15)

Abstract

This research aimed to identify the potential of developing the diplomatic approach in sports with the approach of organizational factors and human resource management factors. The research was practical in terms of its purpose, and it was a qualitative research method in terms of the type of data used. Through interviews with 15 managers, sports department experts, professors, legislative and diplomatic experts, and media activists, by using the snowball method to ensure maximum variability of research target. Based on the characteristics of the desired codes, these codes can form the concepts of organizational factors and human resource factors. The codes for organizational factors include organizational culture, the atmosphere and environment of the organization, and its structure. The codes for human resource factors include the amendment of laws and the role of living conditions. The research findings indicate that due to various conditions, the advancement of sports diplomacy in Iran is far from the desired and expected situation. However, applying certain strategies can make it possible to reach the desired situation and lead to favorable outcomes to a large extent.

Keywords

Diplomacy, Human resources, Organizational factors, Qualitative method, Sports.

* Corresponding Author: Email: dr.b.ghadimi@gmail.com